

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget er en i det væsentlige uændret gennemførelse af det forslag, der blev fremsat den 8. april 1992 (L 263) og var til førstebehandling den 24. april 1992, jf. Folketingstidende 1991-92, sp. 8892 og 9295.

Lovforslagets hovedformål er at gennemføre en almindelig revision og modernisering af retsplejelovens fagedretlige regler om tvangsfuldbyrdelse af andre krav end pengekrav. Lovforslaget tilsigter særligt en styrkelse af retssikkerheden for personer, hos hvem der ønskes gennemført en umiddelbar fagedforretning. I denne forbindelse foreslås også en forbedring af pantsætterens stilling i de tilfælde, hvor en ejendom ønskes taget til brugeligt pant. Lovforslaget indeholder således forslag til en udførligere lovregulering af brugeligt pant.

Lovforslaget er en videreførelse af det revisionsarbejde vedrørende fagedreglerne, der blev igangsat ved lovændringer i 1976. Ved lov nr. 258 af 26. maj 1976 blev der således gennemført en almindelig revision af retsplejelovens regler om udlæg, og ved lov nr. 291 af 8. juni 1978 indførtes nye regler om tvangsauktion over fast ejendom. Herefter fulgte lov nr. 731 af 7. december 1988, der gav nye regler vedrørende de foreløbige retsmidler arrest og forbud, samt lov nr. 941 af 27. december 1991, der indebar en yderligere revision af reglerne om tvangsauktion.

De nu foreslåede ændringer bygger på Retsplejerådets betænkning nr. 1170/1989 om tvangsfuldbyrdelse af andre krav end pengekrav. Betænkningen er udarbejdet af en arbejdsgruppe under Retsplejerådet og tiltrådt af Retsplejerådet.

Lovforslaget har endvidere til formål at sikre overensstemmelse mellem bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 73 om ransagning og de nye regler om anklagemyndighedens struktur, som Folketinget vedtog den 14. maj 1992. Loven om anklagemyndighedens struktur, lov nr. 385 af 20. maj 1992, trådte i kraft den 1. oktober 1992.

Endvidere præciseres det ved lovforslaget, at sager vedrørende overtrædelse af vilkår om samfundstjeneste i betingede domme afsagt efter de nye regler om samfundstjeneste fortsat kan behandles uden medvirken af domsmænd, således som det gælder for betingede domme i øvrigt. Endelig ændres færdselsloven for at sikre den tiltalte den samme adgang til forsvarermedvirken som hidtil i sager om spirituskørsel, jf. færdselslovens § 53.

I det følgende gives der en redegørelse for hovedpunkterne i lovforslaget, idet der i øvrigt henvises til betænkningens mere detaljerede gennemgang af gældende ret og baggrunden for og indholdet af de foreslåede ændringer.

2. Særregler om tvangsfuldbyrdelse af andre krav end pengekrav

Udgangspunktet i dansk ret er, at den, der – uden for pengefordringernes område – har en fordringsret eller en tinglig ret, kan kræve at få dom til naturalopfyldelse, d.v.s., at dommen ikke konverterer rettigeheden til en pengefordring. Både teori og retspraksis har dog gjort en række undtagelser fra denne hovedregel. Som eksempel herpå kan nævnes den situation, hvor det ved en domsafsigelse står klart, at et krav på udlevering af en bestemt genstand ikke kan opfyldes af den forpligtede, fordi genstanden er gået til grunde. Den omstændighed, at der er givet *dom* til naturalopfyldelse, er imidlertid ikke i sig selv ensbetydende med, at dommen eller et andet fuldbyrdesgrundlag også ville kunne *tvangsfuldbyrdes* i overensstemmelse med sit indhold. Om naturalopfyldelse kan gennemtvinges, afgøres af fagedretten efter reglerne i retsplejelovens kapitel 48.

De nugældende regler i retsplejelovens kapitel 48 har med få undtagelser ikke givet anledning til kritik, hverken i teori eller retspraksis. Retsplejerådet har anført, at dette kan have sammenhæng med, at antallet af sager omfattet af disse bestemmelser er meget beskedent bl.a. på grund af den vide adgang til – ved umiddelbare fagedforretninger – at håndhæve handlepligter uden tilvejebringelse af sædvanligt eksekutionsgrundlag.